

מבשר טוב

מאמר גדלות תשעה באב

איתא בסה"ק אוהב ישראל (לשבת חזון) ששבת חזון היא יותר גבוהה משאר שבתות השנה, וז"ל: יש לומר אשר שבת חזון הוא יותר גדול במעלה מכל שבתות השנה, על דרך שנשאלתי פעם אחת לבאר המדרש דאיתא שם לא היה יום מועד לישראל כיום שנחרב בית המקדש, ע"כ, והוא פלא, עכ"ל"ק.

ואפשר לומר בביאור דבריו דענין מועדים הם זמנים, וכמו זמן שמלך בשר ודם נותן להפגש עמו, שבאותו זמן יש רשות לכל מי שרוצה להיפגש עם המלך לבוא לפניו ולהפגש עמו, כמו כן ענין המועדים שהם זמנים שנתן המלך מלכו של עולם להתקרב אליו ולהפגש עמו.

והיינו שענין תשעה באב והחורבן והיסורים שבאו בעקבותיו בגלות הארוכה שעוברים עם ישראל, אינם עונש גרידא, כמו מלך בשר ודם שכועס על עבדיו ומענישם, ואוסר עליהם לבוא לפניו, ואינו רוצה להכירם, ושלא יהיה להם קשר עמו, רק סיבת החורבן והיסורים הם לטובתם של עם ישראל.

וכמו שמבואר במדרש על הפסוק (תהלים עט, א) "מזמור לאסף אלקים בו גוים בנחלתך וגו'", ומקשה המדרש (איכה רבה ד, יד) "כתיב מזמור לאסף אלהים באו גוים בנחלתך, לא הוה קרא צריך למימר אלא בכי לאסף, נהי לאסף, קינה לאסף, ומה אומר מזמור לאסף. אלא משל למלך שעשה בית חופה לבנו וסיידה וכיידה וציירה, ויצא בנו לתרבות רעה, מיד עלה המלך לחופה, וקרע את הוילאות, ושיבר את הקנים, ונטל פדגוג שלו איבוב של קנים והיה מזמר, אמרו לו המלך הפך חופתו של בנו ואת יושב ומזמר, אמר להם מזמר אני שהפך חופתו של בנו ולא שפך חמתו על בנו. כך אמרו לאסף הקב"ה החריב היכל ומקדש ואתה יושב ומזמר, אמר להם מזמר אני ששפך הקב"ה חמתו על העצים ועל האבנים ולא שפך חמתו על ישראל, הדא הוא דכתיב (איכה ד, יא) ויצת אש בציון ותאכל יסודותיה", עכ"ל המדרש.

הרי שסיבת החורבן הנורא והיסורים היו לטובת עם ישראל, כי עדיף כן מאשר ישפוך ה' חמתו על שונאיהם של ישראל ח"ו.

וכן מפורש בדברי רבינו יונה (מסכת ברכות, דף כב: בדפי הרי"ף, דיבור ראשון) שכתב וז"ל: "שכן מצינו בנביאים הראשונים שסיימו דבריהם בדברי שבח ותנחומין וכו', וכן מאי דכתיב (סוף איכה) כי אם מאוס מאסתנו אינה תוכחה, שכך ר"ל וכי מאוס מאסתנו קצפת עלינו, כלומר לא היתה השנאה כל כך שלא תשיב (צ"ל תשוב) אלינו, ותמאוס אותנו כמו הדבר המאוס שאין אדם רוצה בו כלל, אלא קצפת עלינו, ומי שקוצף חוזר ומתרצה, מפי מורי הרב נר"ו, עכ"ל.

הרי מבואר ברבינו יונה שאפילו שמאס הקב"ה בבני ישראל, אבל לא היה חלילה בחינה שימאוס עד כדי כך שלא ירצה לדבר ולהתעסק עמהם מחמת המיאוס, אלא אחר המיאוס ג"כ קצף עליהם, ומי שקוצף הוא מתרצה אחר הקיצוף.

וזה נעשה לדורות על כל בני ישראל, שאפילו שיהיו במצב מיאוס ביותר, הקב"ה יקצוף ויתרצה עמהם. ומכאן ושורש זה יהיה שורש גאולת ישראל בביאת משיח צדקנו, וכמ"ש בגמרא סנהדרין (צח). "אין בן דוד בא אלא בדור שכולו זכאי או כולו חייב", והיינו שאפילו שהדור חייב, והם במצב של מיאוס ח"ו, הקב"ה יתרצה ויחזירם בתשובה, שהרי בזמן שהדור כולו חייב אין יותר כל תכלית ותועלת מן הגלות, ועל כן נגאליים.

ומה שמייסר הקב"ה את בני ישראל הוא כדרך האב המייסר את בנו שהוא לטובתו, וצער הוא לאב כשמייסר את בנו, וכן מבואר להדיא בפסוק (דברים ח, ה) "וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלקיך מיסרך", הרי

מבואר להדיא בפסוק שהייסורים שמייסר הקב"ה את בני ישראל הם כדוגמת צער וייסורים שגורם אב לבנו, שזה מתוך אהבה וצער.

כי לקב"ה עצמו יש גם כן צער גדול מצרות ישראל שהם עוברים בזמן הגלות. על דרך משל מי שבנו חלה, והאב עצמו הוא רופא, ומנתח את בנו ומכאיב לו, והבן בוכה וצועק על יסוריו ומכאוביו, והאב אינו שת לבו לזה. והרואה יתמה לעצמו איך יתכן כדבר הזה, הרי אב הוא רחמני בטבעו, והיכן הם רחמי האב על הבן. אך האמת היא דגם את הניתוח עצמו עושה האב רק מחמת רחמיו על בנו, ביודעו כי ניתוח זה יכול להציל את חייו, וכוונתו היא לטובתו של בנו להצילו ממות לחיים. וכן גם הענין בחורבן בית המקדש שהקב"ה מצטער בצערן של ישראל, ועצם החורבן והעונשים הכל הוא לטובת בני ישראל.

ועל פי הנ"ל עולה שתשעה באב הוא זמן גדול של התקרבות בין עם ישראל להשי"ת, והוא מועד זמן שבו אפשר להיפגש עם המלך מלכו של עולם, והוא עת רצון להתפלל ולבקש על כל ההצטרפויות השונות שיש לאדם, וזמן מסוגל שתקובל תפלתו.

וכמ"ש בספר אמרי פנחס השלם (שער שבת ומועדים אות שעו) וז"ל: "אמר ידעתי דבת"ב בעת שיושבין על הארץ הוא עת רצון גדול ויכול אדם לפעול בתפלתו להשי"ת מה שצריך וסיפר מעשה על זה".

ולפי הנתבאר מובן מדוע בתשעה באב בעת יושבו על הארץ הוא עת זמן טוב לבקש מהשי"ת שאלתו מה שחסר לו, כמו שנתבאר שלא היה מועד עמו תשעה באב, ומועד זה מיועד לחבור מיוחד חזק ונורא, וברחמי שמים שאין להם סוף נפגשים עם השי"ת, ואז הוא העת והזמן לבקש מה שחסר לו.

ובאמת כל ימי בין המצרים הם ימים חשובים וכעין מועדים. וכמו שכתב המהרש"א במסכת בכורות (ח"א דף ח: ד"ה הג') וז"ל: "ע"ד שאמרו בשמעתין תרנגולת לכ"א יום וכנגדו בלזו, ואמרינן שרמזו ירמיה מקל שקד אני רואה שהם כ"א יום מ"ז בתמוז עד ט' באב, והם רמזו לו ימים אלו בזוגיתא אוכמתא ע"ש הגלות, ולפי שיש עוד כ"א ימי סליחה ושמחה מ"ט ראשון של ר"ה עד כ"א תשרי שהוא הושענא רבה יום גמר החתימה כדאיתא במדרשות, והוא שרמז לו בזוגיתא חירותא ג"כ ע"ש ליבון עונות. וכך א"ל הרי תרי ביעי שהתולדה מב' זוגיתא הן כולן לבנים, ואין ניכר איזה מהשחורה ואיזה מהלבנה, כן אין לכם היכר כי מקרה אחד יקרה את כולן, שהפורעניות והטובות שוים בימים בשיעור אחד זה כזה כ"א יום הן, ואין כאן מקום תקוה לכם. והשיב בדוגמא זה עיזי אוכמתי כו', הן ב' שעירים שהביאו ישראל ביום הכפורים, החירותא היא שהיתה לה' והאוכמתא שהיתה לעזאזל, והגבינה שהיא התולדה מהן שניהן לבנים, שגם השעיר לעזאזל היה מלבין עונותיהם של ישראל, שנאמר ונשא השעיר וגו', וכמ"ש שהיו קושרין בהוא שעיר המשתלח חוט של זהורית וכיון שהגיע למדבר היה מלבין. וכן הוא הענין בב' זוגיתא שהיו שניהם תולדותם לכ"א יום, ותולדות שניהם היו ביצים לבנים, כי הנה שני שיעורים כ"א יום ג"כ תולדותיהן שוין בליבון, כי כמו שהכ"א יום שמראש השנה עד הושענא רבה תולדות ליבון עון וכפרה עליהם, כן גם ימי כ"א יום פורעניות מ"ז בתמוז עד ט' באב היה תולדות ליבון עונות, כי הצרות ויסורין מכפרין, כמ"ש הגלות מכפר", עכ"ל.

ובספר אמרי פנחס השלם (שער שבת ומועדים אות שנג) כתב: "בשם הרב ז"ל, כ"ג ימים של קטנות שמ"ז בתמוז עד אחר ת"ב הם נגד כ"ג ימי הגדלות של ר"ה עד שמחת תורה, וביאר הוא נ"י אף ששם כ"ג ימים חוץ שמחת תורה זהו משום ספיקא דיומא וגם כאן יש דוגמתו עשירי באב, שם בר"ה הוא יום הזכרון ובי"ז בתמוז סגולה לכתוב קמיע לזכרון (ראה משנת חסידים מסכת תמוז ואב פרק א) וביום שמחת תורה אומרים אתה הראית, ואחר ת"ב בשבת נחמו קוראים (בפרשת ואתחנן) אתה הראית, כי בין בימי הרעה בין בימי הטובה ד' הוא האלקים וגו'", עכ"ל.

והיינו שהם זמנים של מועד וחיבור בין השי"ת וישראל, אלא שבבין המצרים החיבור הוא מתוך צער, ובימים טובים מתוך שמחה.

ואמר הרה"ק רבי ישראל מרוזין זצוקללה"ה בשם אביו הק' הרה"ק ר' שלום שכנא מפראביטש זי"ע (עירין קדישין, בין המצרים ד"ה א"א) בזה"ל: "א"א זצ"ל אמר שמן הג' שבועות יודע לו הימים טובים וכו' כי הג' שבועות הם כנגד ג' רגלים", והיינו שמן השלושה שבועות של בין המצרים היה יודע איך יראו אצלו כל הימים טובים.

ובסה"ק אוהב ישראל (פרשת פנחס ד"ה למה) כתב וז"ל: "למה קורין פרשת פנחס בשבת בין המצרים ברוב השנים, אשר כל עיקרי המועדים כתובים בפרשה זו ועל כרחק לא דבר ריק הוא. אך בכוונה מכוונת עשו חז"ל זה ברוח קדשם, אמנם יש לומר בהעיר לב ושום שכל, דאלו הכ"א יום שבין י"ז בתמוז לט' באב הם מקוריים ושרשיים

לכל המועדות של השנה שהם בכללן גם כן כ"א יום, היינו שבת וראש חודש, ז' ימי הפסח, יום חג השבועות, ב' ימים של ראש השנה, יום הכפורים, ח' ימי חג הסוכות. וסימנך א"ך טוב לישראל (תהלים עג, א), ואלו הכ"א יום שבין המצרים הם מקורים שרשיים להם, עכ"ל"ק.

והוא כמו שנתבאר דכ"א ימי בין המצרים הם מועד של חבור להשי"ת מתוך צער הדדי, דהקב"ה שהוא מלא רחמים בלא סוף, מצטער על כך שעל ידי החורבן ואחרי החורבן יש לבני ישראל צער ויסורים עד אין סוף.

וזה כמו שכתבנו שהוא כדוגמת אבא שהוא רופא מנתח שבנו נזקק לניתוח והוא מנתח אותו, ואע"פ שכואב לבנו, וממילא כואב גם לאב עצמו, ורחמי האב על הבן, בכל אופן הוא עושה לו פעולה זו כי יודע שזה לטובת בנו כדי לרפאותו ולהצילו ממות לחיים, אך עכ"פ האב הוא מלא צער וכאב מזה. וכן הקב"ה הוא מלא צער על מה שישראל נמצאים בצער מחמת החורבן, אע"פ שזה לטובתן של ישראל כי שפך חמתו על עצים ואבנים.

ועוד כתב בסה"ק אוהב ישראל (לפסח, ד"ה אלה מועדי) וז"ל: "אלה מועדי ה' אשר תקראו אותם במועדים (ויקרא כג, ד), הנה אנו אומרים מקדש ישראל והזמנים, דבאמת אצלו יתברך לא שייך זמן, דהוא יתברך למעלה מן הטבע והזמנים, אך מאהבת ישראל עמו אשר בחר בהם, ועבורם הוצרך לברוא את כל העולמות, הוכרח גם כן לחדש הזמן. והנה בג' רגלים אז נמשך הש"י לתוך הזמן, ויש התגלות אורו על הכנ"י, ובמה ממשיכין אותו כביכול לתוך הזמן, כשאנו מדבקים את עצמינו אל ראשית המחשבה אשר עלה ברצונו הפשוט לברוא הזמן בשביל ישראל, כמ"ש (ירמיה ב, ג) קודש ישראל לה' ראשית תבואתו, אנו ממשיכין ומזמינים את הקודש לשכון בארצנו להיות כביכול נמשך ויורד לתוך העולמות, וזהו במועד שאנו מזמינים את הקודש, ובזה אנו ממשיכין אותו לתוך הזמן על ידי שאנו מדבקים עצמינו בבחינה הגבוהה למעלה מן הזמן", עכ"ל"ק.

וכתבו בספרים הקדושים שיש ב' מיני זמן, ישנם זמנים אשר הם מעוררים את לבות בני ישראל לשובה ודביקות בהשי"ת, וישנם זמנים אשר הם בהסתרה גדולה וצריך האדם לעורר הזמן.

והביאור בזה הוא, על פי מה שנתבאר שכלליות הגלויות הם זמן מסוגל להתחבר אל השי"ת ולהכניסו לתוכו להיות משכן ה' בלב האדם, ובפרט כשהשי"ת בהסתר, והאדם משתדל לגלותו ולהתקרב אצלו הוא יכול להגיע לבחינה כמו ראיית פנים בעזרה בזמן שבית המקדש היה קיים.

והנה ברמב"ם (הלכות תעניות פ"ה הי"ט) כתב וז"ל: "כל הצומות האלו עתידים ליבטל לימות המשיח, ולא עוד אלא שהם עתידים להיות ימים טובים וימי ששון ושמחה, שנאמר (זכריה ח, יט) כה אמר ה' צבאות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים והאמת והשלום אהבו", עכ"ל.

ובפשטות תמוהים הדברים, שהתעניות שהם בזמנים שהיה עת צרה ליעקב, ולפעמים ביסורים נוראים של הריגת שונאי ישראל ביסורים וכו' כמבואר בחז"ל, יתהפכו לששון ולשמחה ולמועדים טובים.

אכן להנתבאר מבואר, מכיון שהוכחנו שזמני החורבן וכו' הם מועדים של פגישה וחיבור של השי"ת עם ישראל באהבה נוראה מסותרת מתוך יסורים של שכינתא בגלותא וכו', כמ"ש שם, אם כן הם כמו כל שאר המועדים, אלא רק שחסרה בהם השמחה, ולעתיד לבוא תבוא בהם השמחה בגלוי, ויודע לעין כל שכל החורבן היסורים הנוראים היו בבחינת שפך חמתו על עצים ואבנים (ראה איכה רבה ד, ד), וביסורי ישראל נתכפרו עוונותיהם הרבים וממילא היסורים הם לטובה.

וכבר אמר הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ זצוקללה"ה שלעתיד לבוא יתגלה שבני ישראל לא סבלו כלל יסורים, והכל היה חסדים נסתרים וכו'. וכדאיתא בספר היכלי שם (פרשת משפטים) וז"ל: "כאשר יהיה לעתיד במהרה בימינו שיתגלה כל כוונת הסיבובים וגלגולים שעברו על ישראל כל ימי היותם שהם חסד גמור, וכמו ששמעתי מהרב הגאון מו"ה שלום האבד"ק קאמינקא שאמר בשם המנוח הק' מראפשיץ שיתגלה שאפילו הסתרת פנים לא היה", עכ"ל.

והן הן הדברים שנתבארו. ובפרט שגם בעת היסורים עצמם היה חיבור ודביקות השי"ת בעמו ישראל, שרק על ידי זה יכלו בני ישראל להתקיים בגלות המר והנורא אלפי שנים, ובעבודתם להשי"ת מתוך הסתר ויסורים וכו' הביאו לתיקון העולם ולגילוי המשיח, ויהי רצון שנזכה לזה בקרוב ממש אכ"ר.

והדברים מבוארים היטב על פי מש"כ בסה"ק אוהב ישראל (פרשת פנחס ד"ה למה) וזל"ק: "וזהו ט' אב, היינו שהוא יהיה לעתיד לבוא אב וראש לכל המועדות כולם, אך עתה בעת הגלות טוביה גניז בגוויה וכו', ועל פי הנ"ל מבואר שאלו הכ"א יום הם ימים טובים גדולים מאוד, אך בעונותינו הרבים עדיין אין אנו ראוים להם וטובייהו גניז בגווייהו, ואי"ה כשנזכה במהרה בימינו לעשות תשובה ומעשים טובים לזכך החומר ולהעביר זוהם הזהב, אז יתגלה רב טוב הצפון, כי אז נהיה ראוים לכל הברכות וישועות טובות מצד הדין, ואז יהיו הכ"א ימים ימים טובים גדולים ונוראים אשר אין להעריך, והם מקוריים שרשיים לכל הכ"א ימים טובים שאנו עושים בזמן הזה, ועל כולם יהיה ט' באב למועד יותר גדול. ולזה אנו קורין פרשת פינחס אשר כל המועדות כתובים בו בימים האלו, כי מהם נמשכים כל המועדות והמשכיל יבין, עכל"ק. הרי מבואר בדברי קדשו שלעתיד לבוא יהיה תשעה באב ראש לכל המועדים, והן הן הדברים שנתבארו לעיל.

ולבאר היטב שייכות ושורש שלושת השבועות של בין המצרים ותשעה באב ושאר התעניות למועדים, אפשר לבאר כן, דיסוד מועד הוא זמן המיועד לפגישת בני ישראל עם השי"ת, וזוהי בחינה שאין רואים זאת במקומות אחרים. וזה כמו שהיה במועדים בזמן שבית המקדש היה קיים שהיו ישראל עולים לרגל לבית המקדש, דיסודו הוא לראות את השי"ת כמו שנתבאר, וכמובן שעל ידי שמתראים עם השי"ת מתעלים מאוד ברוחניות, אלא שבזמן שבית המקדש היה קיים היתה בחינת ראייה רוחנית זו עם השי"ת בגלוי ובהרגש עמוק, וחוף ממה שהיו נתעלים עי"ז, גם היה אז זמן מסוגל לבקש מהשי"ת ולהוושע ברוחניות וגשמיות ובכל הענינים לטובה.

ולכן חשובים כל כך זמני המועדים, וכמו שפירש כ"ק אאמו"ר זצוקללה"ה בשם הבעל שם טוב הק' זיעוכ"י את הפסוק (תהלים קב, א) "תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו", דעיקר תפילת העני הוא שיוכל לבוא למצב של שיהיה לפני ה' ישפוך שיחו ליענות ברוחניות ובגשמיות ובכל הענינים לטובה.

והתעלות זו היא משרשי ויסודי התוה"ק והמצוות, להגיע לדרגה שיוכל לראות וליראות עם השי"ת. ובזמן המועדים שנראים לפני השי"ת ועי"ז מתעלים, הוא עת רצון גדול מאוד.

ואפשר שזה טעם המנהג של החסידים ואנשי מעשה לשמור יומא דהילולא של הצדיק, ולשמוח אז ולעשות סעודה, הוא מכיון שהצדיק לפני שנפטר מתעלה בשיא המדרגה שלו, כמו שכתבו בסה"ק דברי בינה (פרשת וילך, דקמ"ט ד"ה וזה) וזל"ק: "שהקדוש ברוך הוא ממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום (ראש השנה יא.), היינו שהקדוש ברוך הוא ממלא כל ימיהם ושנותיהם של הצדיקים בתוספות אור הקדושה מיום ליום, שכל יום מאיר בחבירו עד שנתחברים כולם, יום הראשון עם היום האחרון, שהוא מקבל אז תוספות ברכה וקדושה עליונה, וכמו שכתוב (תהלים קד, כט) תוסף רוחם יגועון", עכל"ק.

וכ"כ דו"ז בסה"ק ארון עדות (פרשת וילך, דשצ"א ד"ה וילך משה הב') וזל"ק: "משה רבינו ע"ה עסק כל ימיו להכניס תורה בלב ישראל ולהופיע בהם אור הקדושה, ואפילו הקטן בדעת שלא היה יודע להתעורר מעצמו ולהכין לבו לכך, היה משה מרכין עצמו אל מדרגתו השפלה והשפיע לו ג"כ לפי בחינתו וכו', אולם כל זה היה קודם לכן, אבל עתה לפני פטירתו נתעלה משה חמדרגה גבוהה מאוד עד שלא היה יכול עוד להשפיל עצמו כל כך", עכל"ק.

והם נראים אז לפני השי"ת, ומבקשים כל טוב ברוחניות וגשמיות לכל אנשי שלומם שיחי, ובודאי מתראים אז עם השי"ת, וממילא הוא יום מועד ויום סגולה לדורות עולם, כמו בחינת המועדים.

ומה שנראים הצדיקים לאחר פטירתם לפני השי"ת הוא בבחינה גדולה מאד. דהנה ישנם דרגות לאין סוף לבוא לפני השי"ת, כמו שמצינו בקבלת התורה בהר סיני, שאז התראה הקב"ה לבני ישראל, ואמר לכל חלק מבני ישראל עד היכן יוכלו לעלות בהר, כל חלק היה לו מחיצה לעצמו, ומאותו מקום ולהלן היה אסור בהחלט, והיה שייך על זה עונש מיתה¹, כמו שמצינו בנדב ואביהו שמתו כשהקטירו קטורת, והיה זה (לפי אחד הפירושים בחז"ל) מפני שנסתכלו במה שלא הורשו להסתכל בקבלת התורה, כדאיתא במדרש (במדבר רבה ב, כה): "אמר רבי הושעיה וכי קילורין עלתה עמהם לסיני כמה דתימא (שמות כד, יא) ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו, אלא מלמד שזנו עיניהם כלפי שכינה כאדם שמביט בחבירו מתוך מאכל ומשתה".

¹ מדוע לא הובאה ראייה מפסוק מפורש במעמד הר סיני "אם בהמה אם איש לא לא יחיה".

וכמו שיש לזה מקום מיוחד כמו כן יש לזה זמנים מיוחדים. וזמן הייחוד עם השי"ת בבחינה הגדולה ביותר בעוה"ז היא של הכהן הגדול ביום הכפורים, שנכנס לפני ולפנים בקודש הקדשים, וכתוב (ויקרא טז, יז) "וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקודש עד צאתו", ואפילו מלאכים לא יכלו להיכנס אז לאהל מועד, כמו שפירשו חז"ל בירושלמי יומא (פ"א ה"ה, מובא בתוס' מנחות קט: ד"ה נזדמן) "כתיב וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקדש עד צאתו, אפילו אותן שכתב בהן (יחזקאל א, י) ודמות פניהם פני אדם לא יהיו באהל מועד".

ומכאן יחוד הכהן גדול ביום הכפורים, ממנו שורש לכל איש ישראל שיהיה באפשרותו להתייחד עם השי"ת בבחינה מסויימת, ולהיות עם השי"ת כל אחד ואחד מבני ישראל לפי דרגתו.

והייחוד של השי"ת עם בני ישראל בתשעה באב ובימי התענית לטהר אותם ולזככם כמו שנתבאר, הוא יותר מאשר בימי המועדים לשמחה. מכיון שבימי המועדים והשמחה נמצאים בני ישראל במדרגה רמה, כמו שהיה בקבלת התורה בהר סיני שהיו ישראל במדרגה רמה מאוד, בהכנת שלושת ימי הגבלה, ומראש חודש סיון היה הדיבור של השי"ת אליהם "ואתם תהיו לי מלכת כהים ועם סגולה" (שמות יט, ו), וכן הכהן גדול ביום הכפורים שנכנס לקודש הקדשים, אז היה נמצא במדרגה גבוהה מאוד.

מה שאין כן בימי בין המצרים והתעניות - בכל מצב שהיו בני ישראל התייחד עמהם הקב"ה, ולא סתם ייחוד אלא שהתיישר עמהם, כמו שנתבאר לעיל שהיו הייסורים כמו ניתוח בבשר החי להסיר מעם ישראל את הרע והטומאה. וזו בחינת ייחוד יותר גדולה מבימי המועדים, כי בחינת הייחוד של ימי התעניות הם מתוך אהבה מסותרת ורחמים עצומים, וצער השכינה במה שסבלו אז עם ישראל.

ולכן תשעה באב וימי התעניות הם שורש לבחינה הגדולה של מועדים, שלעתיד לבוא יתגלה הכל, ולא יהיה הסתר בחסדי השי"ת, והייחוד יהיה בגלוי, והמועדים שיתגלו בימות המשיח יהיו באופן נעלה נשגב ונורא לכל יהודי, כי כלעומת שכל יהודי היה בהסתר פנים בימי הצרות והתעניות, אז לעומת זה יזכה כל אחד לקדושת המועדים שיתגלו בימות המשיח.

ולכן מובן שהזמנים הללו הם שורש המועדים בזמן הזה, ועוד יותר לעתיד, שאז יהיו בגילוי ובשמחה, כמו שנתבאר.

ובזה יבוארו דברי הגמרא במסכת ברכות (נד). "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, שנאמר (דברים ו, ה) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך וגו', בכל לבבך בשני יצריך ביצר טוב וביצר הרע ובכל נפשך אפילו הוא נוטל את נפשך ובכל מאדך בכל ממונך דבר אחר בכל מאדך בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו".

ולכאורה תמוה איך שייך להודות על הרעה כשם שמברך על הטובה. ובנתיב דברינו אפשר לבאר, דהרי מפי עליון לא תצא הרעות, ובודאי כל הייסורים והרע שאדם סובל הוא לרפואות טובות ממחלות רוחניות שבו, ומחלות גופניות שורשם במחלות רוחניות, כמ"ש א"י בסה"ק תולדות אדם (פרשת כי תצא, דרל"א ד"ה ונוכל) וזל"ק: "כשבא על אדם יסורין או שאר חסרון חלילה בבני ומזונא, עיקר המכוון בכדי שעל ידי זה יוכנע לב האדם, וישעבד את לבו לאביו שבשמים, והרפואה לזה שיפשפש וימשמש במעשיו, כי כל הייסורים יש להם שורש, עבור שפגם בזה המקום ובשורש השפעה שמשם נובע זה הדבר, ונפסק ההשפעה, ולכן בא החסרון עבור כן, ואם יפשפש במעשיו ויוודע לו מה שחטא, ויתקן את אשר העווה וקילקל מעשיו מקודם, ממילא ילך ההשפעה כמקדם ויוסר כל החסרונות", עכ"ל"ק, וכמו שהבאנו לעיל שלעתיד לבוא יתגלה שכל הייסורים היו חסדים מכוסים.

ואם מאמין שהכל לטובה, כמדת נחום איש גמזו שעל כל מה שבא עליו אמר גם זו לטובה (תענית כא.), וכל מה דעביד רחמנא לטב עביד (ברכות ס:), אם כן יכול הוא להודות על הרעה כשם שמברך על הטובה. ומה גם שכידוע מהמדרש, ומובא בסה"ק תולדות אדם (פרשת בחוקותי, דקמ"ה ד"ה ה' אלקי ישראל) שנסיון העושר חמור מנסיון העוני [והייסורים].

אם כן, בזמן שבאים על אדם ייסורים הוא יכול להתעלות ולהתקרב לשי"ת.

דהנה כתבו בספה"ק שראשית ויסוד לרוחניות מוכרח להיות מופרש מתאוות גשמיות, כמ"ש בסה"ק נועם אלימלך (פרשת לך לך, ד"ה ויאמר ה') וזל"ק: "צריך האדם לעבוד הבורא ברוך הוא בשלש מדרגות זה אחר זה, דהיינו

מתחילה צריך לשבר כח התאווה המוטבע באדם מדרך הטבע, כגון אכילה ושתייה וכיוצא בהם, שיהא אכילתו בקדושה ובטהרה, ועל ידי זה הוא משבר כח אלקים אחרים, דאלקים גימטריא הטבע. ואחר שמשבר כח אלקים אחרים זוכה לבא למדרגת יראה שהוא אלקים חיים. ב' צריך האדם לשבר המדות השפלות שבו שהם אצלו בתולדה מיום צאתו מרחם אמו, יש בני אדם שמדותיהם יותר גרועים משאר בני אדם במדה זו, דהיינו למשל מדת כעס וכדומה, ששאר מדותיו גרועים מחבירו בתולדה, ואחר שמשבר כח המדות השפלות והגרועות הוא זוכה לבא לאהבת הבורא ברוך הוא. ואחר כל זאת צריך לבוא למדרגה ג' שהיא התפארות וכו', עכל"ק.

ומי שהוא נמצא בייסורים ועינויים, הרי הוא מופרש מתאוות הגשמיות, וממילא בניקל לאדם זה להיות באפשרותו להתקרב להשי"ת.

ונראה שזה הטעם שהקדושים והצדיקים בכל הדורות קבלו עליהם יסורים וגלות וכו', מפני שרצו להתקרב לפני השי"ת. וכן כתב בסה"ק **נועם אלימלך** (פרשת וישב, ד"ה או יאמר וישב יעקב) בשם **המגיד הק' ממעזריטש ז"ע** שבגלות אפשר להתקרב להקב"ה יותר בניקל ובקירבה יותר גדולה מאשר בזמן שבית המקדש היה קיים. וזל"ק: "על דרך ששמעתי משל מתוק מפי **אדומ"ו הרב המגיד דק"ק ראויני זלה"ה**, והוא שאנו רואים שכעת אשר אנחנו בגלות המר יש בני אדם שזוכים לרוח הקודש בקל יותר מבימי הנביאים שהיו צריכין השבעות והתבודדות רב כידוע כדי ששיגו הנבואה ורוח הקודש", עכל"ק.

להצטרפות לרשימת התפוצה שילחו מייל לכתובת m0732951213@gmail.com